

Dětský diagnostický ústav, základní škola a školní jídelna, Bohumín-Šunychl 463,
Bohumín 735 81, tel.: 596 013 711, .e-mail: posta@ddu.cz

Školní vzdělávací program (výchova)

(zpracovaný podle zákona č. 561/2004 Sb. v platném znění)

Platnost od 1. 9. 2019

Mgr. Patrik Ohnheiser - ředitel

OBSAH

2. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE	3
3. ZÁKLADNÍ PRÁVNÍ NORMY, O KTERÉ SE DDÚ OPÍRÁ.....	4
4. CHARAKTERISTIKA DĚTSKÉHO DIAGNOSTICKÉHO ÚSTAVU	4
4.1. CHARAKTERISTIKA ÚSEKU MIMOŠKOLNÍ ČINNOSTI	5
4.1.1. <i>Materiální podmínky</i>	5
4.1.2. <i>Personální podmínky</i>	6
4.1.3. <i>Ekonomické podmínky</i>	6
4.1.4. <i>Podmínky bezpečnosti práce</i>	7
5. CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU (DÁLE JEN ŠVP)	8
5.1. PODMÍNKY PŘIJÍMÁNÍ UCHAZEČŮ, PRŮBĚHU A UKONČOVÁNÍ VZDĚLÁVÁNÍ	8
5.2. POJETÍ A CÍLE VÝCHOVY	10
5.3. DÉLKA A ČASOVÝ PLÁN VZDĚLÁVÁNÍ.....	12
5.4. FORMY VZDĚLÁVÁNÍ.....	13
5.5. OBSAH VZDĚLÁVÁNÍ	13
5.5.1. <i>Klíčové kompetence</i>	16
5.5.2. <i>Průřezová témata</i>	17
5.6. PODMÍNKY PRO VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI	17
5.7. SYSTÉM HODNOCENÍ DĚTÍ.....	18
6. EVALUACE.....	19
6.1. VNITŘNÍ EVALUAČNÍ PROCESY.....	19
6.2. VNĚJŠÍ EVALUAČNÍ PROCESY.....	19
6.3. ČASOVÉ POJETÍ EVALUACE	19

1. **(2)** Školní vzdělávací program pro vzdělávání, pro nějž není vydán rámcový vzdělávací program, stanoví zejména konkrétní cíle vzdělávání, délku, formy, obsah a časový plán vzdělávání, podmínky přijímání uchazečů, průběhu a ukončování vzdělávání, včetně podmínek pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, označení dokladu o ukončeném vzdělání, pokud bude tento doklad vydáván. Dále stanoví popis materiálních, personálních a ekonomických podmínek a podmínek bezpečnosti práce a ochrany zdraví, za nichž se vzdělávání v konkrétní škole nebo školském zařízení uskutečňuje.

2. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Název zařízení: Dětský diagnostický ústav, základní škola a školní jídelna

Adresa zařízení: Bohumín-Šunychl 463, Bohumín 735 81

Kontakty

Telefon: **596 013 711**

E-mail: posta@ddu.cz

Web: www.ddu.cz

Zřizovatel Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy,
Karmelitská 7, 118 12, Praha 1

Platnost dokumentu: 1. 9. 2019

Mgr. Patrik Ohnheiser
ředitel DDÚ Bohumín

3. ZÁKLADNÍ PRÁVNÍ NORMY, O KTERÉ SE DDÚ OPÍRÁ

Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních, o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a v násl. novelizacích

Zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání

Vyhláška č. 438/2006 Sb., kterou se upravují podrobnosti výkonu ústavní výchovy a ochranné výchovy ve školských zařízeních

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí a v násl. novelizacích Zákon 108/2006 Sb. o sociálních službách

Správní řád č. 500/2004 Sb.

4. CHARAKTERISTIKA DĚTSKÉHO DIAGNOSTICKÉHO ÚSTAVU

Dětský diagnostický ústav je zařízení, které přijímá děti a poskytuje péči dětem, jinak poskytovanou osobami odpovědnými za výchovu, dětem s nařízenou ústavní výchovou, uloženou ochrannou výchovou, nebo u nichž bylo nařízeno předběžné opatření (dle ustanovení § 2, odstavců 2, 3 a 4 zákona č. 109/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů). Diagnostický ústav poskytuje komplexní péči 34 dětem do ukončení povinné školní docházky. Hlavní úkoly podle § 5 zákona č. 109/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů, které DDÚ plní na základě potřeb dětí jsou:

1. **diagnostické** – vyšetření úrovně dítěte formou pedagogických a psychologických činností
2. **vzdělávací** – zjišťování úrovně dosažených znalostí a dovedností, stanovení a realizace specifických vzdělávacích potřeb v zájmu rozvoje osobnosti dítěte (přiměřeně jeho věku, individuálním předpokladům a možnostem)
3. **terapeutické** – které prostřednictvím pedagogických a psychologických činností směřují k nápravě poruch v sociálních vztazích a v chování dítěte
4. **výchovné a sociální** - vztahující se k osobnosti dítěte, k jeho rodinné situaci a nezbytné sociálně-právní ochraně dětí; podle potřeby zprostředkovává zdravotní vyšetření dítěte
5. **organizační** – spočívající v umístování dětí do zařízení v územním obvodu diagnostického ústavu vymezeném ministerstvem, popřípadě i mimo územní obvod; spolupracuje s orgánem sociálně-právní ochrany dětí při přípravě jeho návrhu na nařízení předběžného opatření, které bude vykonáváno v diagnostickém ústavu nebo na návrh diagnostického ústavu v jiném zařízení

6. **koordinační** – směřující k prohloubení a sjednocení odborných postupů ostatních zařízení v rámci územního obvodu diagnostického ústavu, k ověřování jejich účelnosti a ke sjednocení součinnosti s orgány státní správy a dalšími osobami, zabývajícími se péčí o děti

Na základě výsledků diagnostických, vzdělávacích, terapeutických, výchovných a sociálních činností, které jsou součástí komplexního vyšetření, zpracovává DDÚ komplexní diagnostickou zprávu s návrhem specifických výchovných a vzdělávacích potřeb stanovených v zájmu rozvoje osobnosti. V závislosti na výsledku tohoto komplexního vyšetření, zdravotního stavu a volné kapacity podává návrh na umístění dětí do dětských domovů, dětských domovů se školou nebo výchovných ústavů, popřípadě zpět do rodiny.

Součástí DDÚ je i detašované pracoviště Ostravě – Přívoze, jež je ojedinělým typem školského zařízení s léčebně výchovným režimem. V rámci Moravskoslezského poskytuje komplexní výchovně vzdělávací péči této cílové skupině dětí, které jsou jinak běžně umísťovány do psychiatrických léčen.

4.1. Charakteristika úseku mimoškolní činnosti

Na úseku mimoškolní činnosti jsou děti zařazovány do tří výchovných skupin (+ 2 skupiny na odl. prac.), přičemž každá skupina má své dva kmenové vychovatele, kteří se vzájemně střídají dle harmonogramu služeb. Při organizaci činnosti skupiny jim pomáhají tři nezařazení střídající vychovatelé společně s vedoucím vychovatelem.

4.1.1. Materiální podmínky

Z hlediska podmínek průběžně zvyšujeme kvalitu, zejména v oblasti estetizace zařízení a rozšiřování stávajících prostorových podmínek tak, aby stávající budovy a jejich vybavení bylo v souladu se zákonem č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů a standardy kvality péče. Těmito úpravami se průběžně zkvalitňují podmínky pro volnočasové využití dětí a podmínky pro ubytování.

Děti mají k dispozici tři samostatná patra v lůžkové části (+ 2 patra na odl. prac.), celkově s 12 ložnicemi. V přízemí je rovněž vybavená kuchyňka s příslušenstvím. Vybavení a prostory jsme uzpůsobili tak, aby umožňovaly dětem rozvíjet jejich kreativní činnosti a nadání v době osobního volna i při společných činnostech.

K dispozici mají děti počítačovou učebnu, tělocvičnu, malou výtvarnou dílnu a rovněž školní učebny. Mimo to je v areálu zařízení rozlehlé venkovní hřiště a zahrada. Hřiště jak s travnatým, tak s umělým povrchem pro míčové hry (malá kopaná, odbíjená, košíková, nohejbal). V zadním traktu se nachází pozemek pro pěstitelské práce. K dispozici je vybavení pro hry, pracovní a sportovní činnosti (zahradničení, cyklistika, atletika, míčové hry, fotbal, florbal aj.) Protože se zařízení nachází v blízkosti přírodních vodních ploch, věnují se děti rybaření a plavání.

4.1.2. Personální podmínky

Pedagogičtí pracovníci zařízení buď již mají, nebo si pedagogickou způsobilost doplňují.

Řídící pracovníci vytvářejí motivující a zároveň profesionální klima, usilující o odborný a profesní růst pracovníků.

Ve škole působí vyrovnaný, profesionálně zdatný kolektiv pedagogů, schopný týmové práce, vzájemné komunikace a spolupráce.

Tým je v zařízení dlouhodobě koncepčně vytvářen. Svými profesními dovednostmi působí rovněž směrem k dětem, jejich rodičům, pracovníci dovedou diagnostikovat a motivovat děti k dalším činnostem, udržet neformální kázeň.

Postupně je doplňováno a rozšiřováno vzdělávání pedagogů v oblasti práce s problémovými dětmi, volnočasových aktivit, a dalších oblastech.

Nedílnou součástí pedagogického týmu zařízení jsou odborní pracovníci (etopedi, psychologové), kteří se významnou měrou podílejí na diagnostických, terapeutických, metodických, organizačních i koordinačních složkách činností.

Výchovně vzdělávací činnosti se prolínají prvky enviromentální výchovy, dopravní výchovy, zdravého životního stylu a dalšími.

Výchovný úsek tvoří vychovatelé a asistenti pedagoga pod vedením vedoucího vychovatele.

Na výchovném úseku jsou pro každou výchovnou skupinu určeni dva kmenoví vychovatelé, vždy žena a muž.

4.1.3. Ekonomické podmínky

Dětský diagnostický ústav, základní škola a jídelna Bohumín, je příspěvkovou organizací zřízenou Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR.

Příjmy DDÚ tvoří:

1. Příspěvek na provoz od zřizovatele MŠMT
2. Poplatky od rodičů, zákonných zástupců (příspěvek na úhradu péče, přídavky na dítě)
3. Úroky
4. Ostatní příjmy (dary, dotace EU, finanční příspěví města)
5. Dary

Výdaje DDÚ:

1. Náklady na mzdy zaměstnanců
2. Odvody – zdravotní a sociální pojištění
3. Příděly do FKSP
4. Výdaje na materiál potřebný k edukaci
5. Výdaje na další vzdělávání zaměstnanců
6. Kapesné
7. Ostatní provozní náklady

8. Ostatní osobní náklady – DPP, DPČ...

4.1.4. Podmínky bezpečnosti práce

DDÚ se v oblasti bezpečnosti práce řídí 262/2006, zákoník práce.

„Zaměstnavatel je povinen organizovat nejméně jednou v roce prověrky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na všech pracovištích a zařízeních zaměstnavatele v dohodě s odborovou organizací a se souhlasem zástupce zaměstnanců pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a zjištěné nedostatky odstraňovat.“

Dále se pedagogové řídí metodickým pokynem MŠMT ČR č.j. 37014/2005-25. V sounáležitosti s tímto metodickým pokynem vydává ředitel zařízení vnitřní řád, který dále upravuje podrobnosti k výkonu práv a povinností žáků a osob odpovědných za výchovu, podmínky zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků a jejich ochrany před sociálně patologickými jevy a před projevy diskriminace, nepřátelství nebo násilí.

Pedagogičtí pracovníci se před samotným výkonem práce pravidelně seznamují s aktuálním počtem dětí v DDÚ a jejich zdravotním stavem, případné problémy zdravotního charakteru konzultují se sociálně zdravotní pracovníci DDÚ.

Před začátkem organizované činnosti seznámí vychovatel děti s možnými riziky ohrožující jejich zdraví a bezpečnost. V případě zájmové činnosti provozované mimo areál DDÚ, seznámí vychovatel děti s provozním řádem zařízení, ve kterém se nachází.

Během činností pracovníci aktivně vyhledávají a vyhodnocují, minimalizují nebo zcela eliminují, míru možného rizika plynoucí ze specifík provozované činnosti. Přijímají opatření k prevenci rizik.

Úrazy

V prostorách DDÚ využívaných k zájmové činnosti jsou vyvěšeny provozní řády, na chodbách se nachází evakuační plány a požární směrnice, jejichž součástí jsou kontakty na integrovaný záchranný systém.

Evidence úrazů probíhá dle náležitosti vyhlášky č.64/2005 v platném znění.

Kniha úrazů je vedena podle výše uvedení vyhlášky a nachází se u zdravotní sestry DDÚ. Všechny úrazy evidují pedagogičtí pracovníci nebo sestra DDÚ do knihy nejpozději do 24 hodin od chvíle kdy se o úrazu dozví. Všechny úrazy jsou následně hlášeny řediteli zařízení, vedoucímu vychovateli a zákonným zástupcům.

Záznam o úraze, je vyhotoven, pokud je jeho důsledkem absence žáka ve škole aspoň 2 po sobě jdoucí dny, nebo pokud se jedná o smrtelný úraz, v takovém případě je naplněn tzv. institut mimořádné události a zařízení o situaci informuje OSZ Karviná.

5. CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU (DÁLE JEN ŠVP)

5.1. Podmínky přijímání uchazečů, průběhu a ukončování vzdělávání

Přijímání dětí

DDÚ přijímá děti s povinnou školní docházkou na základě PO, nařízené ÚV nebo uložené OV. DDÚ spolupracuje s OSPOD při přípravě jeho návrhu na nařízení předběžného opatření, které bude vykonáváno v DDÚ.

Dítě přijímá zpravidla odborný pracovník (etoped, psycholog) spolu se sociální pracovnící, která současně přebírá a kontroluje úplnost dokladů dle § 5 odst. 5 zák. č. 109/2002 Sb. Není-li možno ze závažných důvodů při přijetí dítěte na základě předběžného opatření předložit doklady, dle výše uvedeného zákona, s výjimkou rozhodnutí o předběžném opatření a písemného vyjádření lékaře o aktuálním zdravotní stavu dítěte, zajistí OSPOD jejich předložení bez zbytečného odkladu dodatečně.

Po dobu nepřítomnosti sociální pracovnice (po pracovní době, ve dnech volna apod.) přejímá nepřetržitá služba administrativní práce spojené s příjmem dítěte.

Je-li dítě výjimečně přijímáno v nočních hodinách nebo ve dnech pracovního volna, kdy nejsou přítomni příslušní odborní pracovníci (psycholog, etoped), provádí základní vstupní pohovor s dítětem pověřený pedagogický pracovník.

Průběh

1. Vstupní rozhovor s dítětem je vedený s ohledem na náročnost situace, ve které se dítě ocitá s nástupem do zařízení. Po formální stránce obsahuje zejména prokazatelné seznámení dítěte s jeho právy a povinnostmi (vnitřní řád) a bezpečnostními pravidly (BOZ a PO). Dítě je seznámeno s prostředím a podmínkami umístění a dalšími perspektivami, je též seznámeno s organizací denního režimu. Dítěti jsou poskytnuty informace o tom, jak bude probíhat kontakt s blízkými osobami. O vstupním pohovoru je proveden záznam, který je součástí osobní dokumentace dětí a se, kterým se seznámí všichni pedagogičtí pracovníci.
2. Vstupní zdravotní prohlídku provádí sociálně zdravotní pracovnice. Dítě prohlédne, a provede potřebné hygienické úkony. Důkladně se seznámí s jeho zdravotní dokumentací, se zdravotními potřebami a doporučeními (léky, režim, zdravotní omezení apod.). Založí vlastní zdravotní dokumentaci dítěte, která je uložena na jejím pracovišti a podléhá režimu ochrany osobních a citlivých údajů.
3. Dítě si sebou může přinést své oblíbené předměty a věci denní potřeby (ošacení, hračky, fotografie, knihy, hygienické potřeby), které chce mít u sebe. Tyto osobní věci jsou probrány švadlenou (dítě u sebe nemůže mít ošacení, na kterém jsou znázorněny zakázané, popř. nevhodné symboly (symboly vyjadřující sympatie k drogám, symboly podporující a propagující hnutí směřující k potlačení práv a svobod člověka, či symboly hanobící, symboly vulgární, apod.). Ošacení musí z hygienických důvodů přeprat prádlena. Dítě předá do úschovy předměty ohrožující výchovu, zdraví a

bezpečnost dětí. V případě, že dítě nedisponuje potřebným ošacením a hygienickými potřebami, je jimi zaopatřeno, jejich výdej provádí švadlena a zprostředkuje osoba pověřená výkonem hlavní služby.

4. a) Začlenění dítěte do skupiny provádí skupinový vychovatel (nebo vychovatel aktuálně sloužící u výchovné skupiny). Představí dítě a seznámí jej s ostatními dětmi, informuje ho o pravidlech a organizaci života ve skupině. Dále mu přidělí lůžko v příslušné ložnici, místo pro uložení ošacení a další věci osobní potřeby.
- b) Začlenění dítěte do třídy provede třídní učitel (nebo zastupující učitel), představí dítě a seznámí jej s ostatními dětmi, vydá mu školní pomůcky, seznámí ho s organizací školy, školním řádem, bezpečnosti práce ve škole a založí školní dokumentaci. Do třídní knihy zapíše poznámku o seznámení daného dítěte se školním řádem a bezpečnostními pravidly.

Ukončení vzdělávání – umístování dítěte

V případě přijetí dítěte na základě PO nebo ÚV, DDÚ připravuje zprávu pro soudní řízení s návrhem řešení následného umístění dítěte. Umístění nebo přemístění dítěte s OV je výlučně v kompetenci ředitele DDÚ.

Poradní sbor komplexně vyhodnotí charakteristiky diagnostického pobytu, efektivitu a úspěšnost realizace individuálního programu rozvoje osobnosti a podá návrh (podklad pro soudní řízení) na další umístění dítěte do příslušného školského zařízení, případně do jiného typu péče (rodinná péče, náhradní rodinná péče).

Při návrhu pro soudní jednání k umístování dítěte se dbá na umístění co nejbližší bydlišti osob odpovědných za výchovu, pokud tím není ohrožen vývoj dítěte.

O termínu umístění je dítě informováno nejméně tři dny před odjezdem. Termín odjezdu je dán soudním nařízením. Dítě je průběžně připravováno k přemístění. Dítě do nového zařízení doprovází psycholog nebo etoped.

DDÚ předává s dítětem umístovaným do zařízení komplexní diagnostickou dokumentaci s programem rozvoje osobnosti, pravomocné rozhodnutí soudu, školní dokumentaci včetně posledního vysvědčení a návrhu klasifikace za dobu pobytu v DDÚ, příslušnou výši kapesného, stvrzené podpisem dítěte, osobní věci dítěte a další dokumentaci dle § 5 odst. 5 zákona č. 109/2002 Sb.

Sociální pracovnice oznámí nejpozději do tří dnů od umístění dítěte do dalšího školského zařízení tuto skutečnost:

- osobám odpovědným za výchovu,
- příslušnému soudu, který ve věci dítěte rozhodl,
- příslušnému orgánu sociálně právní ochrany dítěte.

Ukončení vzdělávání – propouštění dítěte

V případě zrušení ústavní výchovy či předběžného opatření soudu předá sociální pracovník osobě odpovědné za výchovu osobní dokumentaci včetně osobních předmětů, které byly přijaty do úschovy.

Etoped nebo psycholog podá osobě odpovědné za výchovu informace o pobytu dítěte, výsledky komplexní diagnostiky. Současně nabídne dle možností další formy poskytované péče a způsob kontaktů.

Další pověřený pracovník zabezpečí odevzdání zapůjčeného oděvu, vybavení a zapůjčených pomůcek.

Dítě je osobně předáno osobě odpovědné za výchovu.

5.2. Pojetí a cíle výchovy

Vzdělávací program pro výchovu je závazný, přesto umožňuje vychovatelům kreativitu a dostatečnou volnost při jeho realizaci. Je založen na celkovém rozvoji osobnosti každého dítěte.

Pedagogové upřednostňují ve své práci individuální přístup, vzájemnou spolupráci, pomoc a podporu. Zaměřují se na využívání nových terapeuticko – formativních přístupů, které umožňují dosažení co nejvyšších cílů.

Cílem výchovně vzdělávací práce v Dětském diagnostickém ústavu je, jak vyplývá z úkolů podle § 5 zákona č. 109/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů, diagnostika dítěte a současně rozvoj všech složek osobnosti dítěte. A to v návaznosti na jeho individuální schopnosti a potřeby. Základem je tedy rozvíjet osobnost a individualitu dítěte s cílem vychovat z něho odpovědného občana demokratické společnosti.

Plán akcí dle ŠVP je dále rozpracováván do měsíčních plánů, s nimiž jsou každý měsíc pedagogičtí pracovníci seznámeni na pravidelných poradách. Každý vychovatel v týdenním plánu zveřejňuje přehledně plánované, pravidelné i jednorázové činnosti – v návaznosti na aktuální potřeby dětí a stanovené kompetence v rámci ŠVP. Na koordinaci výchovných činností se podílí a jejich plnění kontroluje vedoucí vychovatel.

Cílem výchovně vzdělávacích činností je vytvoření co nejstabilnějšího prostředí, které dětem umožňuje uspokojování základních materiálních, citových i speciálních potřeb a které zajišťuje rozvíjení vědomostí, dovedností a návyků s přihlédnutím k zájmům a individualitě každého dítěte.

Ve spolupráci s odbornými pracovníky DDÚ je rovněž poskytována odborná pomoc rodinám dětí formou rodinného poradenství, popř. terapie.

Cíle výchovně vzdělávacího procesu:

- diagnostika a další rozvoj osobnosti člověka, jeho poznávacích, sociálních, mravních a duchovních hodnot,
- napomáhání získání všeobecného vzdělání,
- pochopení a uplatňování zásady demokracie, právního státu, lidských práv a svobod,
- společně s odpovědností a smyslem pro sociální soudržnost,
- utváření vědomí národní a státní příslušnosti, respektu k etnické, národnostní, kulturní, jazykové a náboženské identitě člověka
- poznávání světových a evropských kulturních hodnot a tradic, chápání a osvojování,
- získávání a uplatňování znalostí o životním prostředí a jeho ochraně, vycházející, ze zásady trvale udržitelného rozvoje, bezpečnosti a ochrany zdraví.

Cíle výchovně vzdělávacího procesu u jedince vedou

- k pochopení komplexnosti a složitosti mezilidských vztahů - respektování a vzájemná úcta jeden k druhému, k názorům druhých,
 - k poznání významu odpovědnosti za jednání společnosti a jednotlivce,
 - k rozvoji schopnosti spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých,
- k aktivní účasti naplňování volného času účastníků zájmového vzdělávání
- k poznání různých variant prožití volného času,
 - k uvědomění si dopadů svých slovních i mimoslovních projevů a připravenosti nést odpovědnost za své jednání,
 - k rozvoji vědomosti, dovedností a schopností v jednotlivých oblastech zájmového vzdělávání,
 - k uvědomění si svého nadání a jeho rozvoje a motivace k celoživotnímu vzdělávání,
 - k tvořivému myšlení, logickému uvažování a řešení problémů,
 - k potřebě projevat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací – rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě,
 - k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi.

Z hlediska pedagogů je pak důležité:

- vytvářet pozitivní klima v zařízení,
- věnovat se každému dítěti a podle jeho potřeb individualizovat a diferencovat jeho edukaci,
- snažit se o vstřícné a podnětné zázemí pro každé dítě,
- dělat vše i pro pozitivní a podnětné prostředí pro pedagogy.

Má – li se dítě v zařízení dobře cítit a má-li být proces edukace kvalitní a motivující, musí se uskutečňovat v prostředí, kde jsou zajištěny podmínky pro:

Bezpečné klima

Naše zařízení se snaží vytvářet příjemné a podněcující prostředí pro děti, jejich rodiče, ale i pedagogy, kde existuje vzájemná důvěra a vzájemný respekt, kde vládne demokratická pravidla a vnitřní kázeň. K tomu je třeba, aby všichni zúčastnění respektovali (přijali za své) cíle a hodnotový systém zařízení. Veškerá komunikace probíhá na bázi partnerského vztahu všech zúčastněných aktérů edukace. Děti dostávají možnost vyjádřit se k dění v zařízení. Jejich podněty jsou brány s veškerou vážností. Diskutuje se s dětmi nejen samostatně, ale především na pravidelných komunitách, jichž se účastní všichni zaměstnanci.

Velký důraz klademe jak na vytváření příležitostí, při kterých mohou děti otevřeně hovořit s jistotou, že jim bude nasloucháno, tak na nastavení rovnocenných podmínek pro všechny. Naší velkou snahou je tvorba takových podmínek, aby se děti nebály klást otázky a samy požádat o pomoc jak odborné, tak pedagogické zaměstnance, v případě potřeby, aby v ně měly důvěru. Dále děláme vše pro to, aby naše zařízení bylo otevřené dětem, rodičům i všem ostatním, kteří mají o nás a o naši práci zájem. Spolupracujeme i s dalšími organizacemi, jež nám pomáhají s naplnění cílů ŠVP.

5.3. Délka a časový plán vzdělávání

Výchovně vzdělávací činnosti vychází z ročního plánu výchovy. Ten je zpracováván vedoucím vychovatelem ve spolupráci s ostatními pedagogickými pracovníky výchovné úseku. RVP obsahuje činnosti rozdělené do jednotlivých měsíců, s ohledem na běžnou praxi a realizovatelnost činnosti v daném období.

ŠVP a RVP pak slouží jako podklad pro zpracování týdenních plánů výchovně vzdělávací činnosti. Realizované činnosti se mohou oproti plánům lišit, vzhledem k nepředvídatelnosti skutečností jakými jsou: klimatické podmínky, aktuální psychická nebo fyzická kondice dětí, odjezdy dětí na víkendový/prázdninový pobyt aj.

Uskutečněné činnosti se zapisují do přehledu výchovně vzdělávací činnosti příslušné výchovné skupiny, o atraktivních akcích jsou následně zákonní zástupci a veřejnost uvědoměni skrze webové stránky ústavu.

5.4. Formy vzdělávání

Dětský diagnostický ústav zajišťuje dětem celodenní výchovu, vzdělání, sportovní a zájmové činnosti v době mimo vyučování dle zákona č. 561/2004 Sb. § 117

„Školská výchovná a ubytovací zařízení

(1) Školská výchovná a ubytovací zařízení zajišťují dětem, žákům a studentům podle účelu, k němuž byla zřízena

a) vzdělávání, sportovní a zájmové činnosti v době mimo vyučování,

b) celodenní výchovu, ubytování a stravování, popřípadě

c) zotavovací pobyty dětí a žáků ve zdravotně příznivém prostředí bez přerušování vzdělávání.

(2) Školská výchovná a ubytovací zařízení mohou provozovat svou činnost i ve dnech pracovního volna nebo v období školních prázdnin.“

Podle odst. 1 a) zajišťuje DDÚ zájmovou činnost v následujících formách

1. příležitostnou zájmovou, výchovnou, rekreační nebo vzdělávací činností včetně možnosti přípravy na vyučování,
2. osvětovou činností včetně shromažďování a poskytování informací pro děti, žáky a studenty, popřípadě i další osoby, a činností vedoucí k prevenci rizikového chování,
3. využitím otevřené nabídky spontánních činností,

5.5. Obsah vzdělávání

Orientace na přítomnost a budoucnost

Ve výchově, poradenství případně v terapii je samozřejmě nutné zabývat se i minulostí dítěte, pomoci mu přijmout ji a vyrovnat se s ní, ale důraz musí být na přítomnost, život zde a nyní v konkrétních situacích sociální reality a na budoucnost, neboť tu – na rozdíl od minulosti – můžeme aktivně ovlivňovat a spoluvytvářet.

Orientace na řešení i proces

V každodenních reálných a přirozených aktivitách důsledně sledovat jak krátkodobé instrumentální cíle, tak dlouhodobé záměry (hodnotová orientace, schopnost sebereflexe, sociální citění, pozitivní sebeobraz apod.)

Pozitivní přístup

Je lepší věnovat pozornost tomu, co funguje, co je výjimkou z případného problémového chování nebo problémové situace, než zaměřovat pozornost k tomu co je špatné, nefunguje, je konotováno znaménkem - . Tomuto přístupu je vlastní, místo negativní kritiky, spíše časté oceňování a podpora a to kdykoliv je to na místě a reálně možné. Takový přístup zároveň eliminuje většinu komunikačních bariér, které si někdy vychovatelé v interakci s dětmi sami vytváří. Podpora individuálních zájmů a rozvoj nadání u disponovaných, ale i nedisponovaných dětí je samozřejmostí.

Sociální učení

V širokém spektru každodenních aktivit se vytváří prostor k aktivnímu sociálnímu učení, při kterém jsou zúčastnění přirozeně kontrolováni s důsledky svého chování. Nejde o jednoduché behaviorální ovlivňování bez náhledu a účasti dětí, ale o postupné přebírání odpovědnosti za všechno, co v rámci svých možností mohou zvolit (existence alternativ je stěžejní podmínkou pro procesy rozhodování, volby a přijímání odpovědnosti za důsledky rozhodnutí) a ovlivnit a to s ohledem na ostatní, jejich potřeby, práva apod.

Tomuto přístupu je vlastní propracovaný, úsporný a reálný systém pravidel, z nichž některá jsou formulovaná institucionálně a jiná děti spoluvytvářejí včetně kontroly jejich dodržování a vyhodnocování.

Individuální přístup se sociálním kontextem

Výrazem individuálního přístupu ke každému dítěti je respekt k individuálním zvláštnostem, danostem, jinakosti. V praxi to znamená respektování jedinečnosti a neopakovatelnosti každého životního příběhu, toleranci k jinak často nepřijemně vnímaným specifikám osobnosti dítěte, jeho projevům chování apod. Vycházíme totiž z předpokladu, že každý dělá aktuálně to nejlepší, co může a dovede, že jeho současné chování plní nějaký účel, má pro svého nositele smysl a má-li ho změnit, musí nejprve pro potenciální nové chování objevit smysl a účel jiný.

Základní oblasti výchovné činnosti ŠVP vycházejí z bazálních potřeb umístěných dětí. Mezi základní oblasti patří:

- **Vztah k lidem** – postavení v kolektivu, vztah k vrstevníkům, k opačnému pohlaví, k dospělým, autoritám, sociální zdatnost atd. s cílem nácviku komunikačních dovedností;
- **Sebeobslužné činnosti** – péče o tělo (hygienické návyky, zdravý životní styl, osobní hygiena, oblékání a péče o oblečení a obuv), nakupování, úklid a péče o osobní věci, úklid a údržba domácnosti, základní domácí práce, doprava a cestování;
- **Vztah k režimovým a terapeutickým prvkům** – práce, úklid, terapie, sport, tvořivé aktivity, vytváření odpovědnosti za vlastní prožívání a chování, vytváření

odpovědnosti za vlastní pracovní výkony, získávání a rozvíjení nových schopností, dovedností a návyků, vedení ke schopnosti vlastního náhledu, vedení ke spolupráci a kooperaci, vedení k soužití se svým okolím;

- **Adaptace na změny** – vedení k dodržování zásad slušného chování, obecně uznávaných pravidel a běžných společenských norem a řádů, připravovat se k odolávání zátěži běžného života, připravovat ke zvládnutí neúspěchů jak v pracovním, tak i osobním životě, vést k pozitivnímu a optimistickému pohledu na svět;
- **Školní dovednosti, zájmy a profesní orientace** – vedení k zodpovědnosti za vlastní školní výkony a dosažené výsledky, vedení ke každodenní samostatné a systematické domácí školní přípravě, dopomoc nebo výuka vhodných metod učení se;
- **Kontakty s rodinou** – objasňování komunikačních strategií v rámci rodinného systému, vytváření náhledu na komunikaci jako základní prostředek tvorby vztahů, prarodinná výchova s ohledem na sexuální chování a jednání;
- **Psychosociální péče** – rozvoj zdravého sebevědomí, rozvíjení přiměřené sebekontroly a sebeovládání, zejména v zátěžových situacích vedení k návykům nutným pro úspěšné zapojení se do společnosti vytváření náhledu na vlastní sociální situaci, sexuální otázky – vytváření náhledu na její místo v životě, vytváření odpovědnosti za způsob uspokojování vlastních sexuálních potřeb, rozvíjení přiměřené sebekontroly vedoucí k prevenci rizikového sexuálního chování;
- **Prevence sociálně patologických jevů** – definování sociálně patologického prožívání a chování, objasnění dopadů sociálně patologických jevů na zdravý životní styl a zdraví jedince, vytipování cílových skupin prevence v závislosti na probíhající patologii, v rámci obecného právního povědomí vytváření náhledu na rizika plynoucí ze sociálně patologického chování, poskytnutí základních informací o jednotlivých typech sociálně patologických jevů, jejich projevech, rizicích a dopadech na jejich provozovatele;
- **Finanční gramotnost** -vytváření schopnosti hospodařit s dostupnými finančními prostředky, vytváření schopnosti plánovat výdaje, získání náhledu na rizika čerpání úvěrů nebo předlužení;
- **Enviromentální náhled** – vedení k respektu k životnímu prostředí a k jeho ochraně, výchova k úctě k životu, nejen lidského, vytváření vědomí závislosti lidského života na přírodních zdrojích, potlačování lhostejnosti ke svému okolí, která se může projevat ničením přírody, poškozováním majetku druhých nebo znečišťováním životního prostředí
- **Naplňování volného času** – předcházení pasivnímu a vedení k aktivnímu trávení volného času, pravidelné i jednorázové akce DDÚ.

- **Dopravní výchova** – učení se správnému pohybu jako účastníka silničního provozu (výlety na kolech), znalost dopravních značek apod.
- **Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí** – spolupráce se sborem dobrovolných hasičů Kopytov – ukázky techniky, správných postupů, diskuse nad mimořádnými událostmi prezentovanými mediálními prostředky (záplavy, požáry, úrazy....)

5.5.1. Klíčové kompetence

1. Kompetence k učení

Poznávat smysl a cíl učení, umět posoudit vlastní pokrok, podílet se na plánování, řízení a organizování vlastního učení, vyhledávat a třídit informace a na základě jejich pochopení je využívat v praktickém životě.

2. Kompetence komunikační

Umět vyjádřit vlastní prožívané pocity, myšlenky, názory a přání, umět komunikovat s nasloucháním a porozuměním, dokázat spolupracovat s ostatními a respektovat jejich pocity, názory a přání.

3. Kompetence k řešení problémů

V reálných situacích využívat své individuální schopnosti, dovednosti a návyky získané při samostatném řešení problémů, orientovat se v nově vzniklých situacích a reagovat na ně.

4. Kompetence sociální a personální

Propojovat a využívat získané poznatky, dovednosti a návyky, účinně spolupracovat ve skupině, podílet se na vytváření příjemné atmosféry v kolektivu, přispívat k upevnování dobrých mezilidských vztahů, správně posuzovat své reálné fyzické, duševní a sociální možnosti.

5. Kompetence občanské, činnosti a pracovní

Respektovat přesvědčení druhých lidí, rozhodovat se zodpovědně podle dané situace, poskytovat podle svých možností pomoc, respektovat a chránit naše tradice a kulturní dědictví, používat bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržovat vymezená pravidla, psané i nepsané sociální normy, zákony a plnit si vlastní povinnosti a závazky jednotlivých dětí umístěných v DDÚ.

6. *Kompetence volnočasové*

Orientovat se v možnostech trávení volného času, umět si vybrat zájmové činnosti dle vlastních dovedností a schopností, rozvíjet své zájmy v organizovaných skupinách i individuálních činnostech, neupřednostňovat pasivní trávení volného času a dokázat odmítnout nabídku nevhodného způsobu trávení volného času.

Při stanovování obsahu činnosti vycházíme vedle pedagogických zásad, ze základních požadavků, které jsou specifické pro zájmové činnosti. Požadavek pedagogického ovlivňování volného času lze chápat jako nutnost citlivého pedagogického vedení dětí k účelnému využívání volného času. Děti jsou seznamováni s různou smysluplnou náplní volného času, které jim mají přinést uspokojení, kompenzaci a seberealizaci. Na základě poznání různých přiměřených aktivit se vytváří základy pozdějšího návyku na využívání volného času. Požadavek aktivity předpokládá vedení dětí zájmového vzdělávání k aktivnímu zapojení do plánování, přípravy, realizace i hodnocení činnosti. Při naplňování požadavku seberealizace se snažíme, aby každé dítě mohlo uplatnit své specifické vlohy a schopnosti a být v některé oblasti lidských činností úspěšný. Děti nehodnotíme jenom navzájem srovnatelnými výsledky, ale oceňujeme snahu a výsledek s ohledem na možnosti a předpoklady dítěte. Požadavkem odpočinkového a rekreačního zaměření přispíváme k odstraňování únavy a regenerace duševní a fyzické síly.

5.5.2. *Průřezová témata*

Průřezová témata jsou realizována formou zakomponování do běžného každodenního života s cílem pochopení těchto témat a uvědomění si jejich využití v každodenním životě. Mezi nejzákladnější patří v součinnosti se základní školou následující průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova.
- Výchova demokratického občana.
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech.
- Multikulturní výchova.
- Enviromentální výchova.
- Mediální výchova.

Naplňování výše uvedených témat realizujeme v DDÚ Bohumín především formou návštěv akcí, spoluprací s různými organizacemi, výlety, vycházkami, návštěvami kulturních a sportovních akcí i sledováním televizních pořadů, společnými a individuálními diskusemi.

5.6. **Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami**

Do DDÚ mohou být přijímány žáci se speciálními vzdělávacími potřebami. Na výchovném úseku se o personální zajištění starají vychovatelé, kteří splňují kvalifikační předpoklady

podle zákona č. 563/2004, § 16 odst. 2 a). Dále se výchovná činnost opírá o odborné pracovníky (etopedy, psychology), jež stanovují individuální plán rozvoje osobnosti.

Žáci se SVP jsou integrováni do výchovných koedukovaných skupin.

5.7. Systém hodnocení dětí

Jednou z nejvýznamnějších výchovných, diagnostických a motivačních činností je hodnocení dětí. Podílí se na něm všichni pedagogičtí pracovníci. Chování dětí je obecně hodnoceno dvěma způsoby:

1. Bodovým systémem.
2. Reflexí, sebereflexí.

Oba způsoby jsou provázány, mají zpětnovazebný charakter. Jejich aplikace musí být pro děti srozumitelná, smysluplná a objektivní.

Denní hodnocení dětí

Denní hodnocení chování probíhá každý den ráno pod vedením asistenta pedagoga, v poledne za přítomností všech přítomných pedagogických pracovníků a večer ve výchovné skupině, pod vedením vychovatele.

Aplikace bodového systému

Noční hodnocení – možnost získat –1 až 1 bod za den,
Ranní úklid a hygiena – možnost získat 0 až 1 bod za den,
Dopolední hodnocení – možnost získat 0 až 4 body za den,
Odpolední hodnocení – možnost získat 0 až 6 bodů za den.

Večerní hodnocení (večerní kruh)

- za jeden den může dítě získat až 12 bodů, vychovatel s dětmi rekapituluje při večerním hodnocení
- činnost během dne, děti se vyjadřují k činnostem dne (klady, zápory). Každé dítě reflektuje své chování v uplynulém dni
- následně je chování dětí hodnoceno vychovatelem,
- vychovatel shrne poznatky o chování za odpoledne a může dítěti přidělit 0 až 6 bodů.

(viz Vnitřní řád DDÚ Bohumín)

6. EVALUACE

Tento Školní vzdělávací program je výsledkem spolupráce, kooperace a konzultací týmu pracovníků DDÚ.

6.1. Vnitřní evaluační procesy

Individuální – každý pedagogický pracovník průběžně hodnotí vlastní pedagogicko-výchovnou práci, snaží se o sebereflexi své činnosti a vyhodnocení pedagogicko-výchovného procesu.

Týmové – kolektiv pedagogických pracovníků hodnotí svou činnost i činnost ostatních vzhledem k vytyčeným cílům. Na základě sebereflexe i vzájemných konzultací navrhuje společně postup pro další období, nebo navrhuje úpravy ŠVP.

Vedení - prostřednictvím pozorování, hospitací, kontrol pedagogického procesu vedení zjišťuje a vyhodnocuje, jak jsou naplňovány a splněny vytyčené cíle a jak tedy v konečném obraze DDÚ plní své poslání.

6.2. Vnější evaluační procesy

Zpětná vazba ze získaných informací od dětí, pedagogických pracovníků, kurátorů, kontroly zřizovatele a ČŠI.

Zaměříme se na to, aby cíle pedagogicko-výchovného působení byly:

- **smysluplné, produktivní** – zda mají skutečný význam pro účastníky, pro jejich praktickou zkušenost a pro jejich osobní rozvoj,
- **reálné** – jsou-li dosažitelné a je možné je uskutečnit,
- **hodnotitelné** – můžeme-li identifikovat, že výsledek odpovídá záměru – jsou-li akceptovatelné, přijatelné pro jednotlivce, skupinu.

Další oblasti evaluace:

- Personální stav v DDÚ a další vzdělávání pedagogicko-výchovných a ostatních pracovníků.
- Stav materiálních podmínek a ekonomické situace.
- Bezpečnost a ochrana zdraví.
- Úroveň a kvalita sociálního klimatu DDÚ.

6.3. Časové pojetí evaluace

- Vyhodnocení každodenní pedagogicko-výchovné činnosti je součástí dokumentace výchovné skupiny.

- Vyhodnocení výchovných skupin je prováděno pravidelně 1x za měsíc, v rámci pravidelných porad.
- Komplexní hodnocení pedagogicko-výchovné činnosti DDÚ podle ŠVP je prováděno pravidelně 1x ročně na konci školního roku se zpracováním závěrečné zprávy, která je součástí Výroční zprávy.

Na základě této evaluační zprávy budou prováděny případné změny a úpravy ŠVP.

Autoevaluace školského zařízení – Dětského diagnostického ústavu v Bohumíně

Vlastní hodnocení školského zařízení – dále jen VHŠZ

1. Podmínky ke vzdělávání a výchově.
2. Průběh vzdělávání a výchovné práce.
3. Výsledky vzdělávání a výchovy.
4. Řízení školské organizace.
5. Kvalita personální práce.

Hlavní cíl

Zhodnotit jak bezpečné, kulturní, moderní, funkční a tvořivé prostředí organizace pro děti i zaměstnance vytváří.

Vedlejší cíl

Zhodnotit úroveň bezpečnosti a hygienických podmínek.